جام جم
jamejamdaily.ir
ویژه فرهنگ - هنر
رسانه - جامعه
۵
دوشنبه ۴ اردیبهشت ۱۴۰۲

معلم واقعی برای شاعران جوان

استاد عباس براتی‌پور، شاعر آیینی در ۸۰ سالگی درگذشت

صفحه ۵

گفت‌وگوی «جام جم» با محمدجواد موحد، مدیرعامل باشگاه فیلم سوره

دهه هشتادی‌ها فیلمساز می‌شوند

۱۱

ویژه

گفت‌وگوی «جام جم» با رادیویی‌ها به مناسبت ورود به ۸۳ سالگی این رسانه

جوانی که پیر نمی‌شود

۸

به بهانه اکران فیلم سینمایی «جنگ جهانی سوم»

مراحل هیتلر شدن

۱۰

گزارش

سپیده اشرفی| گروه رسانه

رئیس رسانه ملی در دیدار با نویسندگان آثار نمایشی بیان کرد:

فیلمنامه‌نویسان راوی «پیشرفت» ایران باشند

رئیس رسانه‌ملی در گفت‌وگو با فیلمنامه‌نویسان عزم جدی صداوسیما در پیگیری موضوعات مهم و راهبردی تولید محتوا در قالب مأموریت‌های قرارگاه محتوایی و ۱۲ کارگروه تخصصی مربوط را یادآور شد و با تأکید بر لزوم امیدآفرینی در جامعه گفت: موضوعات، زمینه‌ها و نیازهای محتوایی را که فکر می‌کردیم باید بیشتر به آنها پرداخته شود، مشخص کردیم. یکی از این موضوعات «پیشرفت» است. باید فرآیند پیشرفت را برای مردم روایت کنیم. به گزارش جام جم، پیمان جبلی در دیدار با جمعی از نویسندگان آثار نمایشی، ضمن بیان این نکته که در یک اثر نمایشی، عوامل مختلف همه حول محور نویسنده و فیلمنامه‌نویس می چرخند، گفت: ایده مرکزی، خلاقیت، آفرینش، نوآوری، تخیل و آنچه خمیرمایه اولیه کار است، در ذهن خلاق نویسنده شکل می‌گیرد.

رئیس رسانه‌ملی در تبیین ساختارهای دست‌اندرکار تولیدات داستانی در صداوسیما که با جدیت در حال تدارک آثار نمایشی‌اند، افزود: در این راستا تلاش کردیم آسیب‌های گذشته را ببینیم و از آنها عبور کنیم. مرکز «سیمرغ» را در ساختار جدید راه‌اندازی کردیم با هدف این‌که تمرکزمان بر ساحت‌های مغفول یا کمتر توجه‌شده‌ای چون تله‌تئاتر، سیتکام و... را که در سال‌های گذشته کم شده بود، افزایش دهیم. به زمینه‌های گوناگون تولید میدان دهیم و بتوانیم استعدادهای جدید را کشف و کارهای متنوع‌تری را تولید کنیم. این مرکز به ساختار سیما اضافه شده است. سیمافیلم نیز کماکان روی ساخت تولیدات نمایشی متمرکز است. رئیس رسانه‌ملی در بخش دیگری، به لزوم این‌که مردم باید خودشان را در آینه رسانه ببینند، اشاره و بیان کرد: برای ارزیابی کارهای‌مان، همواره باید از خودمان بپرسیم ما چقدر در کارها و تولیدات‌مان گستره متنوع مردم ایران را دیده‌ایم و چقدر به موضوعات و دغدغه‌های گوناگون و متنوع‌شان پرداخته‌ایم؟ به‌عنوان نمونه همان‌طور که قبلا هم اشاره کرده‌ایم، ما بخشی از مردمی را ۲۲ بهمن سال گذشته در تلویزیون نشان دادیم که قبلا دیده نمی‌شدند. ما مردم را در روستاهایی نشان دادیم که ۴۰ سال است به این انقلاب ارج می‌نهند و در راهپیمایی شرکت می‌کنند اما پیش از این در چنین موقعیت‌هایی در قاب تلویزیون دیده نمی‌شدند. در شب‌های احیا هم همین‌طور بود. وی با بیان این‌که نیازمند آن هستیم که مردم، تاریخ، افتخارات، دانشمندان و قهرمانان آنها را در همه پهنه ایران بشناسیم و بشناسانیم، گفت: اتفاقا تولیدات ما هرچقدر به متن بدنه مردم در جای جای ایران نزدیک‌تر بوده‌اند، مخاطبان بیشتری داشته‌اند؛ به‌خصوص آثاری که به شهدا، دفاع مقدس، اقوام، زیبایی و تنوع فرهنگی در جامعه ایران، طبیعت ایران و... پرداخته‌اند و موضوعاتی که مردم درگیر آنها بوده‌اند. جبلی اضافه کرد: مراجعه به متن گسترده وسیع مردمی، افتخارات و داشته‌های فرهنگی، تاریخی و ادبی جامعه برای ما بسیار مهم است و تلاش می‌کنیم قله‌های افتخار دیده و در قالب‌های مختلف رسانه‌ای گنجانده شوند.

گزارش

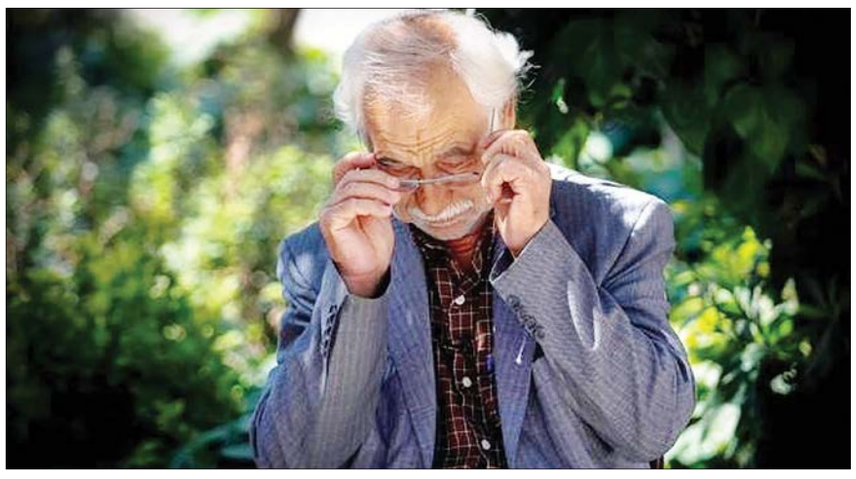
معلم واقعی برای شاعران جوان

استاد عباس براتی‌پور، شاعر آیینی در ۸۰ سالگی درگذشت

آرش شفاعی
گروه فرهنگ و هنر

خبر درگذشت شاعر پیشکسوت و معلم ادب و ادبیات زنده‌یاد استاد عباسعلی براتی‌پور، دل دوستداران شعر را، به‌خصوص آنهایی که در طول دهه‌ها فعالیت ادبی و هنری این شاعر مهربان او را از نزدیک دیده و می‌شناختند، خون کرد. عباس براتی‌پور دقیقا ۸۰ سال قبل در تهران متولد شد و در ابتدای جوانی به استخدام ارتش درآمد. او که در نیروی هوایی به کار مشغول شده بود، به‌سرعت هوش و استعداد خود را نشان داد و برای طی دوره تخصصی به آمریکا اعزام شد. در همان زمان بود که بارقه‌های شاعری در وجودش نمایان شد اما بیشترین عرصه بروز و ظهور استعداد شاعری او به دوران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی برمی‌گشت. براتی‌پور در شعر، راه و رسم سنت‌گرایان را برگزیده بود، شعرهایش را باید با معیارهای شعری کلاسیک ارزیابی کرد و با همین معیارها، او شاعری بود که بر ابزار و اسباب شاعری مسلط بود و در قالب‌های مختلف شعری طبع‌آزمایی کرد. او به مناسبت‌های مختلف در دهه‌های بعد از انقلاب شعر سرود و در بسیاری از حوادث سیاسی و اجتماعی روزگار به‌خصوص در دفاع‌مقدس، با شعرش حضور داشت و از موضع یک شاعر مدافع انقلاب اسلامی سخن می‌گفت و موضع می‌گرفت.

به یاد جلسه چهارشنبه‌ها

اما مهم‌ترین تأثیرگذاری براتی‌پور نه با سروده‌هایش بلکه با منش و کنش او بود که اخلاق معلمی و حمایت از نسل جوان در وجودش نهادینه شده بود. آنهایی که سال‌های پیشین حوزه هنری را به یاد دارند، می‌دانند جلسات چهارشنبه شعر حوزه هنری چه حال‌وهوایی داشت. (متأسفانه درباره بسیاری از نهادها، مؤسسات و جلسات ارزشمند فرهنگی و هنری در کشور باید از فعل ماضی استفاده کرد چراکه مدیران همیشه وظیفه خود دانسته‌اند نهادها و تشکیلاتی را که درست کار می‌کنند نابود نمایند!) روزهای چهارشنبه بعدازظهر گروه زیادی از شاعران تهرانی و نیز شاعران شهرستانی که به تهران آمده بودند، به حوزه هنری می‌آمدند و در جلسه شعری که به مدیریت استاد براتی‌پور برگزار می‌شد شرکت می‌کردند. این جلسات همیشه با حضور گروه زیادی از شاعران خوب و درجه یک کشور برگزار می‌شد و شاعرانی هم که برای کارهای شخصی یا سفر به تهران می‌آمدند، برنامه خود را به گونه‌ای تنظیم می‌کردند که به جلسه عصر چهارشنبه حوزه هنری برسند.

براتی‌پور در این نشست‌ها، همواره از جوانان و آیندگان عرصه شعر حمایت می‌کرد، به آنان فضا می‌داد و مطرح‌شان می‌کرد. در نقد شعر همیشه حواسش بود شعرهای جوانان را با رعایت همه احتیاط‌های لازم نقد کند تا از یک‌سو ایرادات اثر به شاعران گوشزد شود و از دیگرسوی، آنان را دلزده و ناامید نکند و با برخورد سلبی و تند، از ادامه مسیر شعر منصرف‌شان ننماید. از زمانی که این جلسه تعطیل شد و دیگر فرصتی برای بروز و حضور استاد در میان شاعران نبود، دیدار او هم برای شاعران کمتر رخ می‌داد و شاید اگر مسئولان وقت حوزه هنری با سعه‌صدر، به ادامه کار این جلسه رضایت می‌دادند، بهره بیشتری برای شعر به‌خصوص شعر جوانان بود.

از باباطاهر خوانی مادر تا شاعری فرزند

زنده‌یاد براتی‌پور درباره ورود خود به وادی ادبیات و دنیای شعر و شاعری می‌گوید: در چهاردهمین روز اردیبهشت سال ۱۳۲۲ در تهران به‌عنوان سومین فرزند خانواده چشم به جهان سراسر روشنایی گشودم. دوران طفولیت را در دامان پرمهرومحبت مادر با ترانه‌ها و زمزمه‌های اشعار باباطاهر و آنچه مادران برای به‌خواب‌بردن کودکان خود می‌خواندند سپری کردم. دوران دبستان را سپری و در اواخر دوران دبیرستان به شعر روی‌آوردم. اگرچه رشته ریاضی را برگزیده بودم ولی با اشعار سعدی و حافظ انس بیشتری داشتم. مشکلات مالی این اجازه را نداد که به دانشگاه راه‌یابم. لذا در آبان‌ماه ۱۳۴۱ به استخدام نیروی هوایی درآمدم. یک سال بعد برای طی دوره آموزشی به کشور آمریکا اعزام شدم و در رشته الکترونیک به تحصیل پرداختم. پس از یک‌سال‌ونیم اقامت در خارج به وطن بازگشتم. در سال ۱۳۴۶ به مشهد مقدس منتقل شدم. در مشهد فرصتی یافتم تا به انجمن ادبی فردوسی به ریاست مرحوم استاد عبدالعلی نگارنده با استادانی چون مرحوم احمد کمالپور، مرحوم غلامرضا قدسی و سایر شاعران بزرگوار آشنا شده و از محضر آنان بهره‌مند شوم. اگرچه کار فنی با ذوق ادبی مغایر بود ولی از مطالعه و سرودن شعر غفلت نمی‌ورزیدم. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۶۰ به جمع شاعران حوزه هنری که آن زمان «حوزه اندیشه و هنر اسلامی» بود راه‌یافتم و از محضر استاد فقید مهرداد اوستا و سایر شاعران ارجمند بهره بردم. حوزه هنری، جایگاه مناسبی برای رشد و شکوفایی استعدادهای هنری و ادبی جوانان مستعد آن زمان بود و در زمینه‌های مختلف هنری توانست هنرمندان و شاعران موفقی را پرورش دهد. اردیبهشت سال ۱۳۷۲ با درجه سرهنگی بازنشسته شدم و از آن تاریخ مسئولیت گروه شعر حوزه هنری را به عهده گرفتم. اگرچه پیش از این در سال ۱۳۶۷ مسئولیت جلسات نقد و بررسی شعر حوزه هنری را عهده‌دار بودم. مجموعه شعرهایی که از بنده به چاپ رسیده عبارتند از: بهت نگاه، دل و دریا، آتش سواران و... است.

شعر آیینی و دفاع‌مقدس

براتی‌پور را باید از شاعران آیینی شعر فارسی بدانیم، او که مجموعه اشعار آیینی خود را در دفتری مستقل با عنوان «ارغوانی‌ها» منتشر کرد. براتی‌پور در حوزه شعر دینی و آیینی نیز دیدگاه‌های قابل‌تاملی دارد. در ذهن و زبان این شاعر ولایی، معرفت مؤلفه اصلی شعر آیینی فاخر و ارجمند است، چنان‌که در مصاحبه‌ای که با سایت سازمان تبلیغات اسلامی در سال ۹۷ داشت، درباره ستایشگری اهل‌بیت(ع) تاکید می‌کند. بیشتر شاعران بعد مرثیه‌سرایی را چنان بیان می‌کنند تا به هر نحوی که می‌توانند اشک بگیرند. اغلب این مرثیه‌سرایی‌ها در شأن اباعبدا...(ع) نیست. در مقاتل معتبر می‌خوانیم که حضرت سیدالشهدا(ع) شب پیش از واقعه عاشورا به اهل‌بیت فرمودند: هنگام کشته‌شدن من بلند گریه نکنید، پیراهن چاک ندهید و اگر دشمن نزد شما آمد زیورآلات‌تان را به زمین بریزید تا هرچه می‌خواهد بردارد و برود. درواقع حضرت امام‌حسین(ع) نمی‌خواستند دشمن‌شاد شوند. این نکته امروز هم صادق است که نباید به گونه‌ای عزاداری کنیم که وهن به ساحت این بزرگان باشد. در یکی از تکایا یک‌بار دیدم که می‌گویند حضرت «زینب(س) مضطر الوداع الوداع» معنی درست «مضطر» بیچاره است، درحالی‌که چنین تلقی و کاربرد الفاظ از سوی مداحان ما کار درستی نیست. آنها خاندان عصمت و خانواده امیرالمومنین(ع) هستند و به‌همین‌دلیل باید در انتخاب واژه‌ها دقت کرد. امروز شعرهای عاشورایی زیادی سروده می‌شود که اغلب آنها سست است. شاعری که در رثای خاندان رسالت و امام‌حسین(ع) شعر می‌سراید، باید آشنایی کامل با موضوع داشته و مطالعه نسبتا غنی، عمیق و پروپیمانی درباره فرهنگ اسلام و عاشوراکرده باشد. وجه‌تمایز دیگر جاویدنام براتی‌پور با دیگر شاعران انقلاب اسلامی، تعلق‌خاطر شدید او به حوزه شعر دفاع‌مقدس و فرهنگ ایثار و شهادت ـ به‌ویژه شعر جانباز ـ است. چنان‌که خود بارها تاکید کرده است که هنوز همنفس جانبازان هستم. دامنه دایره این تعلق‌خاطر چنان گسترده است که به همه شعرهای او طعمی از ایثار و شهادت بخشیده است.

به دنبال شعر خوب

براتی‌پور همچنین سال‌ها در مطبوعات به کار اشتغال داشت. او سال‌ها مسئول صفحه شعر روزنامه رسالت بود. در این سال‌ها او سعی داشت هم شعرهای خوب شاعران پیشکسوت و شناخته‌شده را به دست مخاطبان برساند و هم شعرهای جوانان را منتشر کند و به این ترتیب آنان را تشویق کند. او خود به دنبال شعرها و شاعران خوبی می‌رفت که فکر می‌کرد باید مطرح شوند. برخلاف بسیاری از کسانی که تریبونی در اختیارشان هست و از این تریبون برای مطرح کردن خود و دوستان و مریدان‌شان استفاده می‌کنند، او به دنبال این بود که شعر خوب را فارغ از میزان دوستی و نزدیکی شخصی به شاعرش به دست مردم برساند. برای همین گاه برای این‌که شعر خوبی که از شاعری در جلسه‌ای یا شب شعری شنیده بود، به‌دست‌آورد و در روزنامه منتشر کند، چندین روز با افراد مختلف تماس می‌گرفت تا شماره تلفن شاعری در یک شهرستان دور از مرکز را پیدا کند و از او بخواهد شعرهایش را برای انتشار به روزنامه بفرستد.

امروز دیگر او در میان ما نیست اما سلوک معلمی و خاطره‌اش به‌عنوان انسانی که همیشه دوستدار شعر و حامی شاعران جوان بود، در ذهن و دل نسل ادبی بعد از او باقی خواهد ماند. از آن بالاتر، شعرهای اوست که بخش زیادی از آنها سروده‌های آیینی و در وصف و رثای اهل بیت(ع) است؛ سروده‌هایی که ان‌شاءا... دست او را در دنیای دیگر بگیرد و مایه سربلندی او در آن جهان شود.

فیلم شعرخوانی استاد عباس براتی‌پور

کد روبه رو را اسکن کنید